

Аннотация.

Вардиашвили А.В. Особенности формирования моделей в сфере маркетинга интегрированных компаний.

В статье рассмотрена система конкурентных стратегий предприятий, в частности, особое внимание уделяется стратегии получения конкурентных преимуществ в качестве общей конкурентной стратегии. Проанализированы особенности формирования и использования некоторых определенных стратегий для современных условиях предприятий. Предложена комплексная стратегия для формирования конкурентного потенциала и конкурентоспособности предприятий функциональными компонентами.

Ключевые слова: конкурентоспособность, стратегия, система, предприятие, эффективность.

Abstract.

Vardiashvili A. Features of forming models in the marketing of integrated enterprises.

The article describes a system of competitive strategies of enterprises, in particular, it focuses on strategies to gain competitive advantage in an overall competitive strategy. The peculiarities of formation and use of some specific strategies for modern conditions of enterprises. A comprehensive strategy for the formation of competitive potential and competitiveness of the enterprises of the functional components.

Key words: competitiveness, strategy, system, enterprise, efficiency.

УДК 338.431: 631.115

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОСТІ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ВЛАСЕНКО Т.В., К.Е.Н.,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції вимагає від аграрних підприємств впровадження інноваційних технологій для їх стабільного та ефективного розвитку. Однак нестабільність економіки, криза політичної сфери, здебільшого низька конкурентоспроможність держави в глобальному вимірі – все це призвело до диспропорцій у міжгалузевих співвідношеннях, руйнації міжгосподарських зв'язків. У цих умовах пошук найбільш ефективної системи управління галузевою структурою конкретних аграрних підприємств проводився здебільшого емпіричним шляхом, без

урахування світового та передового вітчизняного досвіду, що є причиною проблематичності прискорення підвищення ефективності діяльності підприємств та забезпечення їх конкурентоспроможності як на локальному так і на світовому ринку.

Оптимізація галузевої структури аграрних підприємств є основною складовою системи моделей планування оптимального розвитку сільськогосподарського виробництва. Така модель дозволяє встановлювати параметри поточної та перспективної діяльності підприємства, виконати ґрунтовний аналіз наявної виробничої системи, а також виявити найбільш ефективні напрямки використання ресурсів для забезпечення максимальних показників рентабельності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовні теоретичні дослідження щодо вивчення оптимальності галузевої структури підприємств різних форм власності й господарювання знайшли відображення в наукових працях відомих вчених: В.Г. Андрійчука, Н.В. Статівки, Гуторова А.О., Pieri R., Venturini L., Wojnec S., Huffman W.E. та Evenson R.E., Steven W.O., Kurosaki T., Dong F. X., Hennessy D.A., Maciejewski K. та інші. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень зі спеціалізації підприємств, оптимізації їх галузевої структури залишаються питання, які є постійним об'єктом дискусій. Наявність переважно теоретичного моделювання при визначенні оптимального рівня спеціалізації аграрних підприємств не дозволяє ефективно використовувати механізми управління їх галузевою структурою та досягати заданого рівня ефективності та продуктивності функціонування.

Формулювання цілей статті. Метою статті є наукове обґрунтування методичних засад щодо вдосконалення механізмів управління галузевою структурою аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оптимізація галузевої структури аграрних підприємств є основною складовою системи моделей планування оптимального розвитку сільськогосподарського виробництва [1]. Така модель дозволяє встановлювати параметри поточної та перспективної діяльності підприємства, виконати ґрунтовний аналіз наявної виробничої системи, а також виявити найбільш ефективні напрямки використання ресурсів для забезпечення максимальних показників рентабельності [1, с. 367]. Розрізняють два види показників, за якими проводиться визначення оптимальності галузевої структури аграрних підприємств. До першого виду відносять максимізуючі критерії, такі як рентабельність, прибуток, валовий дохід та валова продукція, які визначають при заданих обсягах

виробничих ресурсів [2]. До другого виду відносяться мінімізуючі – різні витрати, які розраховують при фіксованих обсягах виробництва.

Ефективна діяльність аграрного підприємства не можлива без оцінки взаємозв'язків між основними показниками управління процесами та чинниками виробничо – господарської діяльності, а також без виявлення закономірностей, які відбуваються як в середині організації так і в зовнішньому середовищі [3, 7]. Для моделювання динаміки розвитку аграрного підприємства на підставі визначення оптимальності його галузевої структури, обґрунтування управління спеціалізацією як одного з основних факторів підвищення конкурентоспроможності за рахунок інтенсифікації виробництва, необхідно встановити вплив чинників, що позитивно або негативно впливають на кінцевий результат – ефективність господарювання [4, 7]. Така модель повинна надавати можливість при обмеженому обсязі даних динаміки реальних підприємств окремо виділяти вплив чинників. По-перше, тих що залежать безпосередньо від прийняття управлінських рішень і зумовляють результативність діяльності підприємства. По-друге тих, які практично не можуть бути проконтрольовані або не мають достатнього впливу. Елімінування (усунення) дії таких чинників і кількісна характеристика їх впливу шляхом відповідних обчислень дозволяє підвищити достовірність прогнозування результатів діяльності підприємства та якість управлінських рішень [3, с. 26].

Для визначення та врахування істотних і відмінних ознак досліджуваних економічних явищ, встановлення науково-обґрунтованого взаємозв'язку чинників з результуючою ознакою як за кордоном [3], так і в Україні використовують переважно такі статистичні та математичні методи: статистичні групування; середні та відносні величини; аналіз рядів динаміки; показники варіації; дисперсійний, регресійний і кореляційний аналізи; статистичні рівняння залежностей; статистичні індекси, тощо. Однак достовірна оцінка взаємозв'язків результативних показників із різними чинниками економічних процесів можлива за допомогою далеко не всіх статистичних методів.

Використання методу статистичних групувань за визначеною ознакою проводиться за наявності не менше двох десятків одиниць спостережень [5] та дозволяє не тільки отримати характеристику абсолютного рівня показника в окремих групах, визначити відхилення, але й оцінити взаємозв'язки чинників і результативних показників. До обмежень використання методу слід віднести суттєву відмінність

значень та тенденцій зміни результуючої ознаки за різного поєднання чинників і підходу до вибору інтервалів групувань. Деякого підвищення достовірності оцінок при використанні методу можливо досягти за рахунок використання обґрунтованих ступеня заповнення інтервалів одиницями сукупності та нерівних інтервалів для неоднорідної сукупності. Однак для більшості економічних явищ, що неоднорідні за своєю структурою, достовірна оцінка ускладнена. Окрім того при аналітичному групуванні використовується один фактор, що не дозволяє застосувати такий результат при переході до комбінаційного і часто призводить до недостовірних висновків при прогнозуванні впливу декількох чинників на майбутній період.

При дисперсійному аналізі дослідження загальної варіації ознаки відбувається за рахунок її поділу на дві дисперсії, з яких одна частина визначається впливом чинника, а друга – варіацією, зумовленою впливом усіх інших чинників. Слід зазначити, що дисперсійний аналіз з точки зору обсягу обчислювальної роботи значно складніше процедур розрахунку більшості параметричних і непараметричних критеріїв. Інший недолік методу полягає в тому, що область його застосування обмежена даними, що мають нормальний розподіл досліджуваних груп, але таку передумову дуже часто неможливо відтворити при аналізі реальних економічних процесів [7, с. 26].

Широке використання індексного аналізу зумовлене простотою методу та можливістю оцінити вплив зміни кількісних та якісних показників на результати господарської діяльності за рахунок побудови узагальнюючих характеристик динаміки чи просторових порівнянь, а також вивчення закономірностей динаміки, взаємозв'язків між показниками, структурних зрушень. Недоліком є відсутність загального методу розкладання абсолютних відхилень узагальнюючого показника за факторами при числі факторів більше двох.

Більш ефективним для оцінки результатів господарської діяльності підприємств та вирішення цілого спектру економічних завдань є використання методу комплексних статистичних коефіцієнтів [8, с. 297]. Традиційний метод побудови матриці координат передбачає виявлення в кожному стовпчику таблиці вихідних даних, що характеризують, наприклад, виконання планів відповідно до різних показників господарсько-фінансової діяльності, мінімального відсотку виконання плану з наступним діленням на нього всіх показників графі.

При дослідженні взаємозв'язків економічних процесів слід враховувати, що їх розвиток відбувається за взаємопов'язаного впливу, а також часто розвиток окремого явища відбувається за взаємодії

багатьох явищ. Для розв'язання таких завдань використовують переважно регресійний і кореляційний аналіз, менше поширення набув порівняно новий метод статистичних рівнянь залежностей [8, с. 297]. Передумовою використання регресійного і кореляційного аналізу є перш за все наявність нормального розподілу сукупності, який простежується тільки у випадках дії багатьох незалежних або слабо залежних чинників та відсутності значимих показників. Тобто для з'ясування залежності між результативною ознакою та чинником необхідно забезпечити незмінність інших чинників, що надасть стабільність основної залежності. Як показано в роботах W. Pouliot [9, с. 523-534] та М.А. Millstein [10, с. 71-80] методи кореляційного, регресійного аналізу та групування досить ефективно використовуються для вирішення певних завдань аналізу процесів управління. Однак суттєвим обмеженням використання методу є й те, що при вивченні економічних явищ сукупність з нормальним розподілом зустрічається рідко, а за сумісності ознак – практично відсутня. Найважчим аспектом проблеми отримання достовірних даних є порушення принципу побудови множинних регресійних рівнянь. Ці обмеження зумовили переважну область використання методу регресійного аналізу, яка полягає у визначенні кількісної оцінки взаємозв'язку чинникових і результативних ознак, що дає змогу обчислити їх збільшення або зменшення за зміни значень чинника на одиницю, якщо рівні всіх інших чинників прийняти незмінними, що часто не відповідає дійсності. Але, при обґрунтуванні економічних явищ, а саме задач оптимізації, необхідним є розв'язання оберненої задачі, тобто відповідь на питання, за яких рівнів чинників може бути досягнутим оптимальний або прогнозований рівень результативної ознаки.

Таким чином з одного боку вирішальним для використання регресійного і кореляційного аналізів, як зазначає Е.Е. Leamer є наявність багаточисельних досліджуваних сукупностей даних, кореляційних залежностей, а також нормального розподілу змінних [11, с. 149]. Зазвичай таке поєднання характерно для обробки результатів при оцінці експериментальних даних технічних вимірювань: механічних випробувань матеріалів при виробництві [12, с. 498]. З іншого боку, як підкреслює Харченко Ю.А. [13, с. 217], для регресійного і кореляційного аналізів розподіл змінних може відбутися лише за умови дії незалежних або слабо залежних багаточисельних чинників та за відсутності значущих показників. Для показників реального виробництва сукупність явищ з нормальним розподілом

зустрічається досить рідко, а між чинниками часто прослідковується функціональна залежність.

Більш ефективним для пошуку оптимальних результатів економічних явищ є використання саме статистичних методів для вивчення взаємозв'язків економічних явищ, які б адекватно відображали їх залежність. Таким вимогам відповідає метод статистичних рівнянь залежностей [8], який дає можливість одержувати достовірні висновки як за нечисленних, так і численних сукупностях, на відміну від традиційних методів групування, кореляційного, регресійного та дисперсійного аналізу, котрі вимагають наявності численних сукупностей одиниць спостереження та мають обмеження зазначені вище. Сутність методу статистичних рівнянь залежностей ґрунтується на обчисленні коефіцієнтів порівняння, що визначають відношення окремих значень однойменної ознаки до її мінімального або максимального рівнів. За збільшення значень ознаки коефіцієнти порівняння розраховують від мінімального рівня, а за зменшення – від максимального [8].

До переваг методу статистичних рівнянь залежностей, на відміну від методу найменших квадратів, слід віднести те, що початковий член рівняння залежності має реальний економічний зміст, тому що це мінімальне або максимальне значення результативної ознаки. Значення параметрів і знаків при них для кожного з чинників в одно- і багаточинникових рівняннях однакові. Окрім того його використання дозволяє визначити: рівень та розмір зміни результативної ознаки за зміни чинника (чинників) на одиницю чи будь-яку дану величину; рівні чинника (чинників) та розміру їх зміни за зміни результативної ознаки на одиницю чи будь-яку дану величину (обернена задача); ступінь інтенсивності використання чинників для забезпечення формування середнього рівня результативної ознаки; обчислення частки впливу чинників на результативну ознаку; розмір зміни рівнів чинників для забезпечення заданого рівня економічного явища, чи навпаки – рівнів результативного показника за заданих значень чинників, і визначення при цьому необхідних витрат ресурсів за кожним чинником у вартісному вираженні; середній темп зміни економічного явища в результаті дії чинників для кожного періоду. Метод також дозволяє створювати функціональні теоретичні моделі розвитку економічних явищ, моделювати динаміку економічних явищ і процесів, обґрунтовувати прогнозовані рівні економічних явищ та оцінювати інтенсивність використання чинників, що формують розвиток рівня економічного явища за кожний період ряду динаміки.

Висновки. Вирішення загальної проблеми підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств за рахунок удосконалення управління їх спеціалізацією та оптимізації галузевої структури потребує подолання існуючого протиріччя між необхідністю моделювання динаміки їх розвитку для визначення оптимального рівня показників, з одного боку, а з іншого – суттєвими обмеженнями використання традиційних методів аналізу в умовах нечисленних сукупностей показників та їх функціонального взаємозв'язку. Це протиріччя являє собою суть проблемної ситуації, відображенням якої є актуальність досліджень з ефективного використання методу статистичних рівнянь залежностей для оцінки динаміки в умовах управління спеціалізацією конкретних аграрних підприємств.

Література.

1. Vlasenko T. Features of formation levels specialization of production agrarian enterprises and their associations/ T. Vlasenko// Prospect of world science-2016: Materials of XII International scientific and practical conference (30 July 2016). – Sheffield: Science and education LTD. – 2016. – P. 7-9.

2. Власенко Т.В. Економічне оцінювання взаємовпливу основних чинників формування обсягу валової продукції сільського господарства в Харківській області/ Т.В. Власенко// Наука й економіка. – 2007. – № 2(6). – С. 25-35.

3. Dobbelaere S. Panel data estimates of the production function and product and labor market imperfections / S. Dobbelaere, J. Mairesse// Journal of Applied Econometrics. – 2013. – № 28 (1). – P. 1-46.

4. Vlasenko T. Status and trends of agricultural enterprises in Ukraine in terms of market agricultural machinery/ T. Vlasenko, V. Vlasovets // Econtechmod: An international quarterly journal. – 2016. – Vol. 5. – No. 3. – P. 159-170.

5. Levers C. Drivers of changes in agricultural intensity in Europe / C. Levers, V. Butsic, P.H. Verburg, D. Müller, T. Kuemmerle // Land Use Policy. – 2016. – No. 58. – P. 380-393.

6. Прикладная статистика: современные подходы и инструментарий анализа массовых явлений и процессов: [монография] / Под ред. Е.В. Раевневой, Н.А. Кизима. – Х. : ИД “ИНЖЭК”, 2010. – 288 с.

7. Власенко Т.В. Принципи державного регулювання в управлінні галузевою структурою аграрних підприємств / Г.Є. Мазнев, Т.В. Власенко // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – 2016. – Вип. 177. – С. 94-101.

8. Кулинич Р.О. Способи прогнозування економічних явищ методом статистичних рівнянь залежностей / Р.О. Кулинич // Університетські наукові записки. – 2007. – № 3(23). – С. 295–305.

9. Pouliot W. Robust tests for change in intercept and slope in linear regression models with application to manager performance in the mutual fund industry/ W. Pouliot// Economic Modelling. – 2016. – No. 58. – P. 523–534.

10. Millstein M.A. Optimizing ABC inventory grouping decisions/ M.A. Millstein, L. Yang, H. Li // *International Journal of Production Economics*. – 2014. – No. 148. – P. 71-80.

11. Leamer E.E. SS-values: Conventional context-minimal measures of the sturdiness of regression coefficients / E.E. Leamer // *Journal of Econometrics*. – 2016. – No. 193(1). – P. 147-161.

12. Vlasovets V.M. Structure and distribution of components in the working layer upon reconditioning of parts by electric-arc metallization/ V.M. Vlasovets, T.S. Skoblo, V.V. Moroz // *Metal science and heat treatment*. – 2001. – No. 43 (11-12). – P. 497- 500.

13. Харченко Ю.А. Кореляційно-регресійний аналіз обсягів збуту продукції промислового підприємства / Ю.А. Харченко // *Економічний простір*. – 2014. – № 86. – С. 214-223.

14. Власенко Т.В. Моделювання динаміки розвитку для удосконалення управління спеціалізацією підприємства / Т.В. Власенко, В.М. Власовець // *Технологический аудит и резервы производства*. – 2016. – № 5/4 (31). – С. 9-15.

References.

1. Vlasenko T. (2016). Features of formation levels specialization of production agrarian enterprises and their associations. *Prospect of world science-2016: Materials of XII International scientific and practical conference (30 July 2016)*. (pp. 7-9). Sheffield: Science and education LTD [in English].

2. Vlasenko T.V. (2007). Ekonomichne ocinjuvannja vzajemovplyvu osnovnykh chynnykiv formuvannja obsjaghu valovoji produkciji siljskogho gospodarstva v Kharkivskij oblasti [Economic assessment of the mutual influence of the main factors of the formation of gross agricultural output in the Kharkiv region]. *Nauka j ekonomika – Science and economics*, No 2(6), pp. 25-35 [in Ukrainian].

3. Dobbelaere S., & Mairesse J. (2013). Panel data estimates of the production function and product and labor market imperfections. *Journal of Applied Econometrics*, No 28 (1), pp. 1-46 [in English].

4. Vlasenko T., & Vlasovets V. (2016). Status and trends of agricultural enterprises in Ukraine in terms of market agricultural machinery. *Econtechmod: An international quarterly journal*, Vol. 5, No 3, pp. 159-170 [in English].

5. Levers C., Butsic V., Verburg P.H., Müller D., & Kuemmerle T. (2016). Drivers of changes in agricultural intensity in Europe. *Land Use Policy*, No 58, pp. 380-393 [in English].

6. Raevnevoy Ye.V., Kizim N.A. (Eds.). (2010). *Prikladnaya statistika: sovremennye podkbody i instrumentarij analiza massovykh yavlenij i protsessov* [Applied statistics: modern approaches and tools for analyzing mass phenomena and processes]. Kharkov: ID «INZhEK», p. 288 [in Ukrainian].

7. Vlasenko T.V., & Maznev G.E. (2016). Pryncypy derzhavnogho rehuljuvannja v upravlinni ghaluzevoju strukturoju aghrarnykh pidpryjemstv

[Principles of state regulation in the management of the sectoral structure of agrarian enterprises]. *Visnyk KbNTUSGb: Ekonomichni nauky – Bulletin KHNTUSG: Economic sciences*, No 177, pp. 94-101 [in Ukrainian].

8. Kulynych R.O. (2007). Spособy proghnozuvannja ekonomichnykh javyshh metodom statystychnykh rivnjanj zalezhnostej [Methods of forecasting economic phenomena by the method of statistical equations of dependencies]. *Univertytetsjki naukovi zapysky – University Scientific Notes*, No 3(23), pp. 295–305 [in Ukrainian].

9. Pouliot W. (2016). Robust tests for change in intercept and slope in linear regression models with application to manager performance in the mutual fund industry. *Economic Modelling*, No 58, pp. 523-534 [in English].

10. Millstein M.A., Yang L., & Li H. (2014). Optimizing ABC inventory grouping decisions. *International Journal of Production Economics*, No 148, pp. 71-80 [in English].

11. Leamer E.E. (2016). SS-values: Conventional context-minimal measures of the sturdiness of regression coefficients. *Journal of Econometrics*, No 193(1), pp. 147–161 [in English].

12. Vlasovets V.M., Skoblo T.S., & Moroz V.V. (2001). Structure and distribution of components in the working layer upon reconditioning of parts by electric-arc metallization. *Metal science and heat treatment*, No 43 (11-12), pp. 497- 500 [in English].

13. Kharchenko Ju.A. (2014). Koreljacijno-reghresijnj analiz obsjaghiv zbutu produkciji promyslovogho pidpryjemstva [Correlation and regression analysis of sales volumes of industrial enterprises]. *Ekonomichnyj prostir – Economic space*, No 86, pp. 214-223 [in Ukrainian].

14. Vlasenko T.V., Vlasovets V.M. Modeljuvannja dynamiky rozvytku dlja udoskonalennja upravlinnja specializacijeju pidpryjemstva [Modeling the dynamics of development for improving the management of the specialization of the enterprise]. *Tekhnologhycheskyy audit y rezervi proyzvodstva – Technological audit and production reserves*, No 5/4 (31), pp. 9-15 [in Ukrainian].

Анотація.

Власенко Т.В. Методичні засади визначення оптимальності галузевої структури аграрних підприємств.

В статті розглядаються методичні засади визначення оптимальності галузевої структури аграрних підприємств.

Встановлено, що вирішення загальної проблеми підвищення ефективності діяльності підприємств за рахунок удосконалення управління їх спеціалізацією та оптимізацією галузевої структури потребує подолання існуючого протиріччя між необхідністю моделювання динаміки їх розвитку для визначення оптимального рівня показників, з одного боку, а з іншого – суттєвими обмеженнями використання традиційних методів аналізу в умовах нечисленних сукупностей показників та їх функціонального взаємозв'язку.

Обґрунтовано доцільність використання методу статистичних рівнянь залежностей з пошуком оптимуму показників ефективності діяльності для створення моделі динаміки розвитку аграрних підприємств в умовах обмежених сукупностей даних.

Показано, що встановлення закономірних зв'язків між специфічною дією основних факторів на галузеву структуру аграрних підприємств повинно базуватись на експериментальних дослідженнях з обґрунтуванням використання методики, яка дозволить визначити оптимальний рівень галузевої структури конкретних підприємств.

Ключові слова: галузева структура, оптимізація, метод статистичних рівнянь залежностей, аграрні підприємства.

Аннотация.

Власенко Т.В. Методические основы определения оптимальности отраслевой структуры аграрных предприятий.

В статье рассматриваются методические основы определения оптимальности отраслевой структуры аграрных предприятий.

Установлено, что решение общей проблемы повышения эффективности деятельности предприятий за счет совершенствования управления их специализацией и оптимизацией отраслевой структуры требует преодоления существующего противоречия между необходимостью моделирования динамики их развития для определения оптимального уровня показателей, с одной стороны, а с другой - существенными ограничениями использования традиционных методов анализа в условиях малочисленных совокупностей показателей и их функциональной взаимосвязи.

Обоснована целесообразность использования метода статистических уравнений зависимости с поиском оптимума показателей эффективности деятельности для создания модели динамики развития аграрных предприятий в условиях ограниченных совокупностей данных.

Показано, что установление закономерных связей между специфическим действием основных факторов на отраслевую структуру аграрных предприятий должно основываться на экспериментальных исследованиях с обоснованием использования методики, которая позволит определить оптимальный уровень отраслевой структуры конкретных предприятий.

Ключевые слова: отраслевая структура, оптимизация, метод статистических уравнений зависимости, аграрные предприятия.

Abstract.

Vlasenko T.V. Methodical principles of determining the optimality of the sectoral structure of agrarian enterprises.

The article discusses the methodological basis for determining the optimality of the sectoral structure of agricultural enterprises.

It was found that solving the general problem of increasing the efficiency of enterprises by improving the management of their specialization and optimizing the sectoral structure requires overcoming the existing contradiction between the need to model the dynamics of their development to determine the optimal level of indicators, on the one hand, and on the other, significant limitations of using traditional analysis methods in conditions of small aggregates of indicators and their functional relationship.

The expediency of using the method of statistical equations of dependencies with the search for optimum performance indicators to create a model of the dynamics of the development of agricultural enterprises in conditions of limited data sets has been substantiated.

It is shown that the establishment of natural links between the specific action of the main factors on the sectoral structure of agricultural enterprises should be based on experimental studies with the rationale for using the methodology, which will determine the optimal level of sectoral structure of specific enterprises.

Key words: *industry structure, optimization, method of statistical equation of dependencies, agrarian enterprises.*

УДК 334.012.61

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*ГРЖЕВА О.М., к.е.н., доцент,
БІРЧЕНКО Н.О., к.е.н., старший викладач,
РЯСНЯСЬКА А.М., к.е.н., асистент,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Постановка проблеми у загальному вигляді. За часів активних соціально-економічних перетворень в Україні, в умовах, коли відбувається розширення економічної самостійності регіонів та децентралізація влади, по-новому визначається роль малого бізнесу для регіонального розвитку. Причиною цього є те, що малий бізнес охоплює найбільшу частку ринку та широкий спектр видів економічної діяльності, при цьому маючи значні конкурентні переваги порівняно з великим бізнесом. Але відсутність належної підтримки малого бізнесу з боку зацікавлених учасників економічних відносин породжує низку проблем щодо ефективного його функціонування та розвитку. Вирішення існуючих проблем визначає необхідність розробки системи підтримки малого бізнесу, яка дасть змогу сформулювати стратегічні засади такої підтримки та розробити управлінські технології стимулювання розвитку малого підприємництва для забезпечення ефективного регіонального розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних засад та функціонування підприємств малого бізнесу присвячено роботи багатьох вчених: З.С. Варналія, В.М. Гейця, Г.С. Гаврилюка, О.В. Дикань, В.К. Збарського, Й.П. Звоняря,